

LATINSKÁ LITERATURA NA POČÁTKU 14. STOLETÍ

Latinskou literaturu tohoto období dokládáme zde jen ukázkami z duchovní úvahy *Koldy z Koldic* a z *Kroniky Zbraslavské*; duchovní písně spojujeme s latinskou lyrikou z doby Karlovy a Václavovy, protože jejich přesnější datování je nesnadné.

KOLDA Z KOLDIC

PARABOLA O STATEČNÉM RYTÍŘI

Dominikán Kolda z Koldic napsal r. 1312 na žádost svatojirské abatyše Kunhuty, dcery Přemysla Otakara II., v jejímž latinském breviáři je zapsána česká skladba zvaná Kunhutina modlitba (viz zde str. 212), latinské pojednání, v němž stručně vylíčil vykupitelské dílo Kristovo podobenstvím o rytíři, který podnikl dlouhou pouť a podstoupil velké boje, aby vysvobodil svou snoubenku odvlčenou nepřitelem, a podal obšírný výklad erbu Kristova, t. j. nástrojů, jimiž byl Kristus mučen. Pojmenovav nástroj a muka, která jím byla Kristovi způsobena, uvádí Kolda duchovní význam této muky, totiž hřích, jímž křesťan působí znovu Kristu utrpení, a dále hledá v bibli předobrazy jednotlivých nástrojů. Pojednání je dokladem již značně rozvitého kultu Kristova umučení v klášteře sv. Jiří, v němž snad ve stejné době vznikly i jiné skladby podobného námětu (zejména officium a hymny o trnové koruně). Originál, z něhož přinášíme ukázkou o ukřižování (kap. 9), je psán rytmičkou rýmovanou prózou; v jak rozsáhlé míře užívá citátů biblických, ukazují vysvětlivky.

Člověk jeden urozený, uchvácen krásou jedné panny, zasnoubil se s ní a dal jí na znamení toho zástavu. Dříve však, než ji uvedl do komnaty svatební, nešlechtný lupič jeho snoubenku oklamal a zneuctil, a potom spoutav ji tvrdými provazy, uvrhl ji do tmavého žaláře a krutě oslepil, aby již nemohla spatřiti snoubence. Tehdy onen urozený rytíř, pocházející z rodu královského, nezapomínaje své lásky ke snoubence, vydal se do daleké krajiny, aby pamětliv svého slibu hledal ztracenou milou, zda by ji snad někde nenalezl. A tak žil pro její lásku dvaatřicet let ve vyhnanství, v pracích a souženích přemnohých a v rozmanitých a nesmírných půtkách hledal milenku svou, jež zmizela. V bojích pak a půtkách užíval rozmanitých nástrojů válečných, aby tím snáze mohl vysvoboditi tu, pro jejíž lásku tak horlivě zápasil. A když se v různých bojích dost nachodil tu i tam, konečně sestoupiv do nejhlubšího žaláře, našel ztracenou snoubenku spoutanou v temnotách, a zbaviv ji pout, hned vyvedl a vrátil jí v dřívější slávu a učinil ji podílnicí svého království.

Blážený Bernard praví v jednom kázání: „Prohlížej a pročítej život Spasitele od doby, kdy jej nosila Panna v životě, až po utrpení kříže, a nenajdeš nic leč jizvy